

Forholdet mellom kvalitative intervju, sosial praksis og deltakende observasjon

Halvdan Haugsbakken

Gruppe for skole- og utdanningsforskning

SINTEF Teknologi og samfunn

Utgangspunktet

- Min start for diskusjon og erfaringsdeling:
 - Reflektere over egen metodebruk i evalueringer og forskningsprosjekter innen skolefeltet
 - Tenke kreativt rundt metodebruk
 - Revitalisere datainnsamlingsprosessen; ofte gjør man det man kjenner til best, holder seg til etablerte rutiner
 - Det informanter ”gjør” enn det de ”sier de gjør” i intervju
 - Å gjøre deltakende observasjon og studere praksis
 - Inntrykk: oppdragsgivere etterspør praksis og dybde

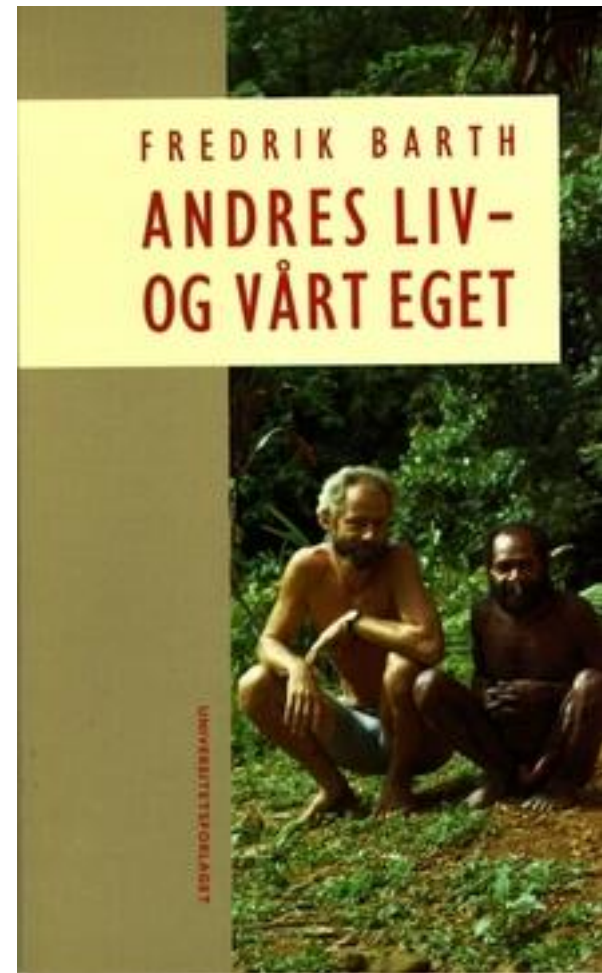
Krysse faggrensener, hva ser man på.. egentlig

- Fredrik Barth om å se på ett og samme landskap:

”Tenk deg at tre personer står og ser utover det samme landskap, men at én er geolog, den andre vassdragsingeniør, og den tredje botaniker. Kommer de til å se det samme? Hvor botanikerens oppmerksomhet fester seg ved vegetasjonen vil geologen mentalt fjerne all vegetasjon, og lete etter tegn på bergartene som ligger under, og vassdragsingeniøren vil trolig se dam-muligheter og megawatt” (Barth 1991:9-10).

En utdanning i bunn...

- Jeg er *utdannet* sosialantropolog
 - Hva er antropologens metodepraksis?
 - Langvarig feltarbeidet, helst ett til to år
 - Skriver mye feltnotater
 - Peker seg ut én sentral informant
 - Sosial erfaring gjennom deltakende observasjon; henger mye...
 - Fortolker hva mennesker gjør
 - Studerer sosial (rituell praksis)
 - Drar langt vekk; jo enklere å studere "de andre", distanse er bedre enn nærhet
 - Etnografi
 - Dette har jeg gjort i Spania, på Lampedusa og på Malta
 - (Egentlig ingen oppskrift for hvordan feltarbeid skal gjøres...)



Snakker om ”i felten” eller ”feltarbeidet”

- ”Felten” eller ”feltarbeidet” gir:
 - Sosialantropologien sjølpålagt egenart
 - Studenter vet at feltarbeidet gjør en til en ”virkelig” antropolog
 - Feltarbeidet avgjør sterkt om noe kan aksepteres som ”antropologisk” og det er ”gjort i felten” Gupta & Ferguson (1992)
 - Nye generasjoner mimrer tilbake til Malinowkis (1922) feltarbeid blant trobianderne og Evans-Pritchards arbeid blant nuerne (1940)
 - Kan medføre ”gatekeeping concepts” – enkelte perspektiver får dominans, ex: Geertz’ hanekamp på Bali, (Appadurai 1986)
 - Men spørsmålet er; hvor er ”felten”, hvilket ”sted”?

En metodebruk ... evaluering

- Introdusert for en rekke nye begreper
 - "Følgeforskning"
 - "Aksjonsforskning"
 - "Programteori"
 - "Resnomenstkjede"
 - "Prosess", "struktur" og "resultat"
 - Kvantitativ og kvalitativ metode;
 - SPSS, breddestudier, spørreskjema, registerdata, kohortstudier, fokusgruppeintervju, dokumentanalyse, kvalitative intervju, casestudier, kontrollgruppestudie....

I praksis er situasjonen...

- skriver mye utredninger som brukes direkte eller indirekte inn mot den politiske prosessen
- hovedutfordringen er at det aldri er for lite tilgang på empiri – tvert om, for mye; ”man drukner i data”
- holder på med mye systematisering av data – hovedutfordringen finne ut hva dataene ”egentlig sier”
- rapporter er mer å regne som rådata
- lite rom for å gjøre langvarig feltarbeid
- casestudier får sjelden dypdykk - det skal gjøres fort
- utfordringer å få til skikkelig etnografi med detaljerte skildringer
- utfordringen er alltid korte tidsfrister og få opp nye prosjekter

Dette skal gi...

- Rapportering tilbake til oppdragsiver:
 - Si noe om et pågående utviklingsarbeid
 - Gi faglig vurdering/komme med anbefalninger
 - Si noe om effekter på ulike nivåer
 - Få fram suksessfaktorer
 - Få fram læring
 - Etc
- Men er det rom for feltarbeid?
- Finnes andre metoder som kan brukes?

Evalueringsteori i retning...

■ Extended case studies:

- "Manchester School" – Max Gluckman
- Detaljerte etnografiske studier av menneskelig handling og sosiale situasjoner
- Ser på hvordan caser henger sammen
- Vekt på komparasjon og praksis
- Brukt i små-skala samfunn og studiet av sosial organisasjon – jamfør skolen?
- Fremheving av sosiale nettverk

Spørsmål til dere:

- Kan en evaluering benytte seg av en slik metode eller analytisk fremgangsmåte?
 - Hvorfor/hvorfor ikke?
 - Kan dere evaluere styrker og svakheter med dette?
 - En god eller dårlig idé?